

BirdLife
VÄSTMANLAND

RINGMÄRKNING 2025

CES och Höstmärkning

Entita kontrollerad 2025-06-21. Ringmärkt 2020-08-29 Foto: Johan Karlsson

Introduktion

Detta är vårt sjätte år med ringmärkningsverksamhet i BirdLife Västmanland. Som vi skrev redan förra året är gruppen sammansvetsad och väl samkörd. Ingen behöver lägga mer tid än man kan eller orkar, och mottot att ringmärkning ska vara roligt håller fortfarande.

Ringmärkningssäsongen pågår mellan maj och oktober och har, liksom de senaste åren, bedrivits på två platser: Önstensborg och Hamre våtmark.

Inför säsongen hade vi några träffar för materialvård och planering samt ett besök på Önstensborg för att iordningställa märkplatsen.

Den 3 maj startade säsongen med CES på Önstensborg. Efter avslutad CES-säsong flyttade vi verksamheten till Hamre våtmark, där vi genomförde höstmärkningen. Totalt har vi haft 30 märkdagar under året, märkt 1270 fåglar samt genomfört 203 kontroller av redan ringmärkta individer. Sammanlagt har 44 olika arter hanterats under året.

Personal

Vår ambition är att bygga gruppen och tillsammans lära upp oss så att vi på sikt blir självförsörjande på personal. Det som krävs för att ansluta till oss är intresse och tid.

Totalt har drygt 20 personer varit aktiva vid våra märkningar under perioden 2020–2024. Inför årets säsong var vi runt 15 aktiva, varav 5 hade tillräcklig erfarenhet för att själva ansvara för en märkomgång. En assistent har under året gått kurs på Ottenby och uppgraderats till märkare och en övrig har skaffat sig den rutin som krävs för att vara assistent. Räknar vi alla som deltagit minst en gång under året, har 17 personer varit aktiva under 2025.

Vi kategoriserar oss enligt följande:

- **Märkare** – 6 personer som kan ansvara för märkning och själva märka fåglar.
- **Assistent** – 6 personer som kan ansvara för samtliga assistentsysslor: sätta upp nät, plocka fåglar ur nät och föra protokoll. Flera av våra assistenter märker även fåglar under handledning av erfarna märkare.
- **Övriga** – omkring 10 personer som kan ansvara för enskilda delar av assistentuppdraget eller är nybörjare med intresse och tid att delta. Hit räknar vi även inaktiva gruppmedlemmar från tidigare år, inklusive de med märkarvana.

Huvudmärkare: Sara Wändell

Administration: Johan Karlsson

CES

Basen i vår verksamhet är CES-märkningen – ett rikstäckande projekt som drivs av Ringmärkningscentralen vid Naturhistoriska riksmuseet. Det är en standardiserad ringmärkning som genomförs på häckningslokaler.

Som standard ska man märka 12 gånger under perioden maj-augusti. Schemat delas in i 10-dagarsperioder, och vi väljer sedan vilka perioder vi kan ansvara för.

En nymärkt kull koltrastar med gäster från Ottenby 2025-07-19. Foto: Johan Karlsson

Märkningar och kontroller

En CES-märkning är en form av övervakning av ett område, där man följer hur fågelpopulationer förändras över tid samt undersöker platstrohet hos fåglar. Genom att märka individer och få återfynd kan man se om fåglar återvänder till samma område.

Under året märkte vi 243 fåglar, varav 152 var årsungar. Detta är en markant ökning jämfört med tidigare år, framförallt av ungfåglar.

Totalt märktes 23 arter, vilket är samma antal som förra året och samtidigt det högsta artantalet vi haft inom CES. Två arter var helt nya för oss: **nötskrika** och **rödstjärt**. Utöver dessa märkte vi även två nya arter för Önstensborg – **gransångare** inklusive årsungar och **kärrsångare**. Glädjande nog märkte vi också **svartvit flugsnappare**, en art vi endast fångade första året på Önstensborg men sedan inte lyckats fånga igen.

Vanligast var **blåmes** (47 individer) och **rödhake** (41 individer). Bland de arter vi fångar flest av ökade de flesta jämfört med tidigare år, men koltrast och taltrast minskade något. Vår märkplats är dock för liten för att dra egna slutsatser; tillförlitliga siffror fås först när vi slår ihop resultaten med andra CES-platser i Sverige.

Rödstjärt 2025-07-30 - ny art 2025. Foto: Petter Sahlström

Nötskrika 2025-07-01 - ny art 2025. Foto: Johan Karlsson

Gransångare 2025-05-17 - ny art på Önstensborg. Foto: Petter Sahlström

Kärrsångare 2025-07-19 - Ny art på Önstensborg. Foto: Johan Rosén

Svartvit flugsnappare 2025-06-15. åter i fångsten på Önstensborg. Foto: Johan Rosén

Nymärkningar

Även i år fick vi en säsong som var bättre än föregående, vilket gläder oss. Önstensborg har inte många rastande fåglar, så när häckningen är över och maten börjar ta slut minskar antalet fåglar märkbart.

Flest fåglar fångas numera i de nät vi har bland buskarna som växt upp på hygget, och vi är inte längre lika beroende av vattentillgången i våra små skogskärr.

Märkningar - <u>årssummering</u> : 2025 för lokal: ÖBORG								
Art	Ålder	00	10	1+	20	2+	3+	Summa
Sparvhök			1					1
Nötskrika					1			1
Entita			2					2
Blåmes		40		1	5		1	47
Talgoxe		25			1	1	5	32
Lövsångare		1		1		2		4
Gransångare		2				2		4
Kärrsångare						1		1
Svarthätta		15		1	2	10	3	31
Trädgårdssångare		8				7		15
Gärdsmyg		1		2				3
Nötväcka		2						2
Trädkrypare		1				1		2
Taltrast		6			1	1		8
Koltrast		10			13	2	3	28
Rödhake		31			7	1	2	41
Näktergal					1		1	2
Svartvit flugsnappare		1				1	1	3
Rödstjärt		2						2
Trädpiplärka						1		1
Bofink		1			1	3		5
Stenknäck		1				1	2	4
Gulspurv		2				1	1	4
Summa			152	5	32	35	19	243

Tabell 1

Andelen ungfåglar i fångsten var nästan en tredjedel – vår högsta andel sedan återkomsten 2022. Siffrorna höjdes dels av tidigt flygga fåglar, dels av en lång säsong. Vi fångade nyflygga ungar både tidigare och senare säsongen än föregående år.

Kontroller

Vi kontrollerade 48 redan ringmärkta fåglar under årets säsong. Åtta av dessa var årsungar märkta av oss. Resten var på sitt andra år eller äldre.

Vi fångade och kontrollerade fåglar från alla år vi har märkt på Önstensborg. En entita och en koltrast, märkta som årsungar 2020, var de dokumenterat äldsta fåglarna som kontrollerades i år.

Kontroller - <u>årssummering</u> : 2025 för lokal: ÖBORG								
Art	Ålder	00	10	1+	20	2+	3+	Summa
Entita			2			1		3
Blåmes			2		2			4
Talgoxe			1			1	3	5
Lövsångare						1		1
Gransångare					1			1
Svarthätta			1		3	3	1	8
Trädgårdssångare						2		2
Nötväcka						1		1
Trädkrypare						1		1
Taltrast						1	2	3
Koltrast					3		7	10
Rödhake			2			2	3	7
Gulspurv							2	2
Summa			8		9	13	18	48

Tabell 2

Personal och besökare

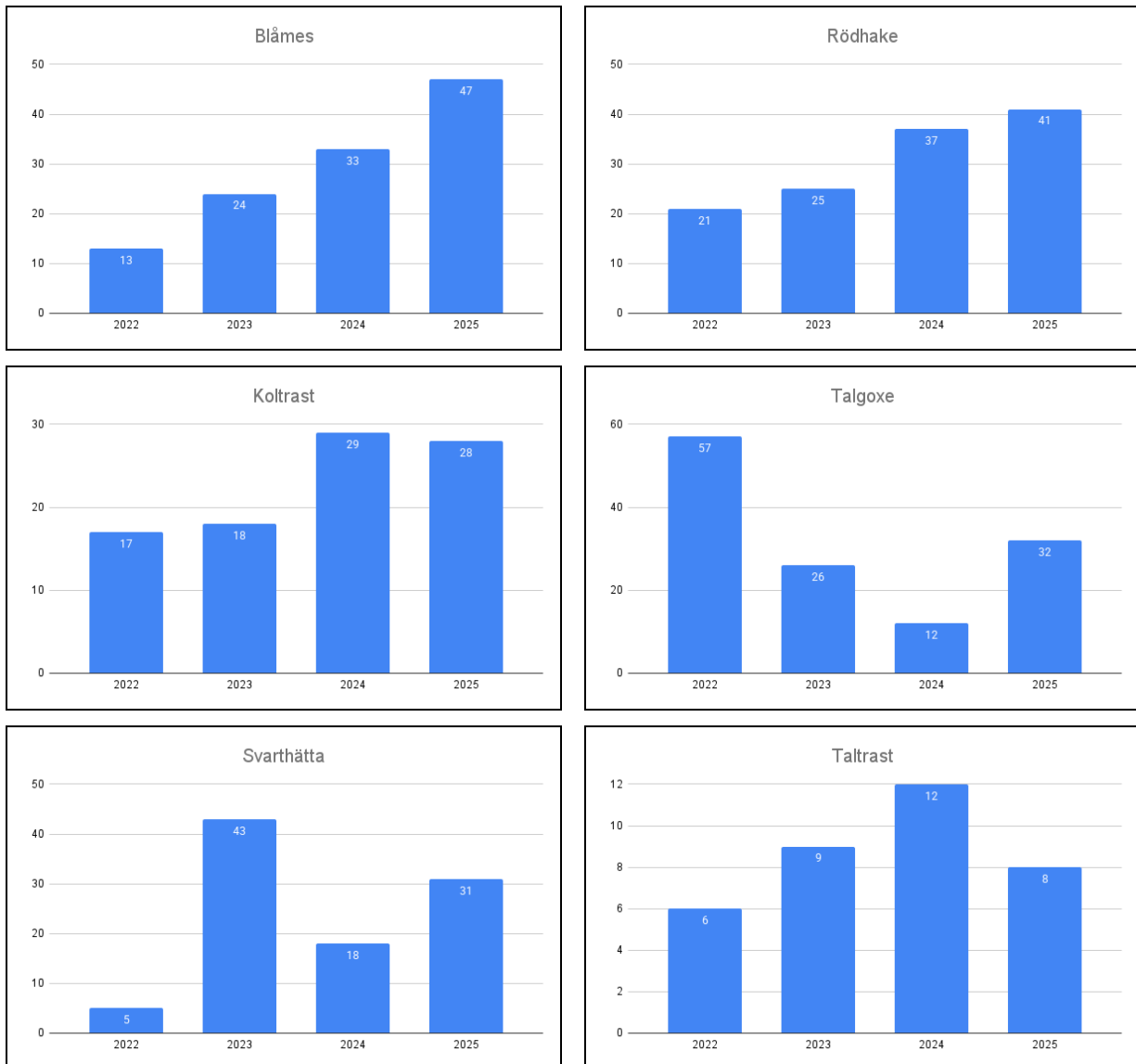
Totalt har 14 personer deltagit vid minst ett tillfälle under säsongen: 6 märkare, 5 assistenter och 3 övriga.

Vi har inte längre några öppna besöksmärkningar, men bjuder gärna in vänner och bekanta. I början av juni höll Ungdomsskådarna BirdLife Sveriges tjejläger i Asköviken, och vi bjöd in dem en morgon. Våra yngre märkare bjöd också med bekanta, bland annat från Ottenby.

Naturligtvis har vi välkomnat alla som haft vägarna förbi. Däremot har vi ofta valt att märka med kort varsel.

Arthistorik

Efter fyra år i rad med samma nätlängd (dock med en viss omflyttning mellan 2022 och 2023) har vi nu ett intresse av att börja följa trender. Därför publicerar vi diagram över antal märkta individer av våra vanligaste arter, där vi har tillräckliga mängder att jämföra.

Ju längre vi fortsätter, desto tydligare kommer dessa trender att bli. Vilka arter som är vanligast kan också förändras över tid – särskilt bland de arter vi fångar i mindre antal.

Höstmärkning

I år var det fjärde året i rad som vi märkte under hösten på Hamre våtmark. Märkplatsen var intakt, förutom en stolpe som behövde bytas ut. I övrigt krävdes endast röjning och nätinventering för att komma igång. Vi har kapacitet att använda 120 meter nät, men den eventuella utökning vi funderade på förra året valde vi att avvakta med.

Aktivitet vid märkarbordet 2025-09-28. Foto: Nori Ahari

Inledningen av höstsäsongen präglades av sommarvärme, och det var inte förrän mot slutet av september som vädret blev mer höstligt. I slutet av säsongen fick vi riktigt senhöstväder, vilket även påverkade vilka arter vi fångade.

Som vanligt smygstartade vi i samband med att märkplatsen iordningställdes och märkte parallellt med Önstensborg i augusti. Även om det var varmt var vädret mindre stabilt än tidigare år, och flera gånger valde vi att inte ha alla nät uppe för att hinna med tätare nätrundor.

Trots att vi inledningsvis inte använde alla nät – ibland bara näten på vallen – dels på grund av bemanning och dels på grund av väder, blev fångsten riktigt god. Slutet av augusti och början av september bjöd på tre så kallade *100-dagar*, där den 13 september gav nytt rekord med 115 märkta fåglar och 6 kontroller.

Även avslutningen av säsongen gav god fångst, och i snitt märkte vi 66 fåglar per gång.

Nymärkningar

Under årets höstsäsong märktes 1 027 fåglar, varav 910 var ungfåglar (se Tabell 2). Blåmes blev vår mest märkta art med 243 individer. Grönsiska blev trots det *årets art* med 162 nymärkningar – en rejäl ökning från tidigare år. Även talgoxe ökade från förra årets goda fångst.

Rörsångare och sävsångare fångades i något lägre antal, men skillnaden kan förklaras med att vi kom igång lite senare än förra året. Lövsångare, gransångare och sävsparv märkte vi färre av än tidigare, medan rödhake ökade.

Höstens märkning gav en ny art: **vattenrall**. En art vi förväntat oss förr eller senare, men det överraskande var att vi fångade den långt in i buskmarken – så långt från vattnet man kan komma. Utöver denna märkte vi även en **sparvhök**, vilket var en ny art för Hamre våtmark.

Vattenrall 2025-09-28 - Ny art. Foto: Nori Ahari

Totalt blev det 36 arter i år, vilket är färre än 2023 och 2024. Vi putsade dock till listan med några nya arter för Hamre, och totalt har vi nu fångat **53 arter** på Hamre våtmark.

Intressanta fåglar under hösten

- **Blåhake:** En blåhake med norsk ring fångades och kontrollerades.
- **Talltita:** 6 märkta talltitor totalt; vid ett tillfälle fångades fyra olika individer.
- **Grönsiska:** Nytt årsrekord för arten – det gamla var från 2020.
- **Bofink:** Inga stora mängder, men fler än tidigare år.

Sparvhök 2025-10-12 - Ny art på Hamre våtmark. Foto: Petter Sahlström

Blåhake 2025-09-13 - Främmande kontroll från Norge. Foto: Johan Rosén

Art	Ålder	00	10	1+	20	2+	3+	Summa
Vattenrall			1					1
Sparvhök							1	1
Törnskata			2					2
Skata			1					1
Entita			4	1				5
Talltita			5	1				6
Blåmes		222	3			18		243
Talgoxe		125	12			23		160
Skäggmes				2				2
Stjärtmes				4				4
Lövsångare			17	2		1		20
Gransångare			34	2		3		39
Sävsångare			44					44
Rörsångare			68	1		3		72
Kärrsångare			1					1
Svarthätta			77	4				81
Trädgårdssångare			14					14
Ärtsångare			7					7
Törnsångare			4			1		5
Kungsfågel			5	1				6
Gärdsmyg			8	2		3		13
Trädkrypare				1				1
Taltrast			4					4
Koltrast			14	1		6		21
Björktrast			1					1
Grå flugsnappare			1					1
Rödhake			40			1		41
Blåhake			2					2
Järnsparv			10					10
Bofink			4	3				7
Bergfink			1					1
Domherre			5					5
Gråsiska			6	3		4		13
Gråsiska (cabaret)			3					3
Grönsiska			154	1		7		162
Sävspurv			26	2				28
Summa			910	46		70	1	1027

Tabell 3

Kontroller

Under hösten på Hamre våtmark kontrollerades **155 redan ringmärkta fåglar**, varav en främmande kontroll – blåhaken märkt i Norge. Resterande var fåglar märkta av oss.

Den stora merparten av kontrollerna var fåglar märkta i år (2025): **122 stycken**.

En fågel märktes 2022 på Hamre – en gärdsmyg.

Tio fåglar var märkta 2023 (5 blåmesar och 5 talgoxar).

Dessutom kontrollerades 22 fåglar märkta 2024 (1 pilfink, 3 koltrastar, 8 talgoxar och 10 blåmesar).

Art	Ålder	00	10	1+	20	2+	3+	Summa
Entita			1	1				2
Talltita			3					3
Blåmes			62	3		16		81
Talgoxe			34	3		13		50
Lövsångare				1				1
Gransångare			3					3
Rörsångare			2					2
Gärdsmyg						1		1
Koltrast			1			3		4
Rödhake			3					3
Blåhake			1					1
Järnsparv			3					3
Pilfink				1				1
Summa			113	9		33		155

Tabell 4

Personal och besökare

Totalt har 14 personer deltagit i vår verksamhet vid minst ett tillfälle – som märkare, assistenter eller övriga.

5 märkare, 6 assistenter och 4 övriga.

7 deltagare har satt sin signatur på minst en ringmärkt fågel under säsongen.

Under höstmärkningen bjuder vi in besökare och fångar upp förbipasserande som visar intresse. Lokala fågelklubbar och grupper kan boka in besök, och under året hade vi besök från **Hedströmsdalens OF** och **Fagersta fågelskådare**.

Merparten av våra besökare är dock nyfikna förbipasserande från Västerås. Totalt har vi i år haft **drygt 100 besökare**, vilket är färre än tidigare år – något som kan förklaras av vädret. Vackert väder innebär fler besökare.

Under året hade vi två större evenemang: **EuroBirdwatch** (4–5 oktober) och **Ringmärkningens dag** (14 september). Ringmärkningens dag genomfördes för första gången i år. Båda evenemangen drabbades dock av sämre väder, vilket påverkade besöksantalet.

Vanligaste arter

Våra vanligaste arter och flitigaste märkarna under 2025 på Hamre ser ni i tabellen nedan.

Topp10 märkta 1027		Topp10 kontrollerade		Mesta märkarna	
ART	ANTAL	ART	ANTAL	MÄRKARE	ANTAL
1 Blåmes	243	1 Blåmes	81	1 Johan Rosén	686
2 Grönsiska	162	2 Talgoxe	50	2 Seppo Leppälampi	104
3 Talgoxe	160	3 Koltrast	4	3 Petter Sahlström	92
4 Svarthätta	81	4 Talltita	3	4 Zsombor Károlyi	62
5 Rörsångare	72	5 Gransångare	3	5 Sara Wändell	54
6 Sävsångare	44	6 Rödhake	3	6 Benjamin Rodling	26
7 Rödhake	41	7 Järnsparv	3	7 Felicia Rodling	3
8 Gransångare	39	8 Entita	2	8 Erik Berg	0
9 Sävsparv	28	9 Rörsångare	2	9 Fanny Norbäck	0
10 Koltrast	21	10 Lövsångare	1	10 Niclas Lignell	0

Totalstatistik

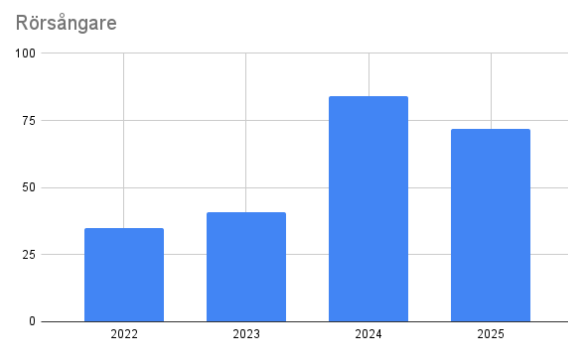
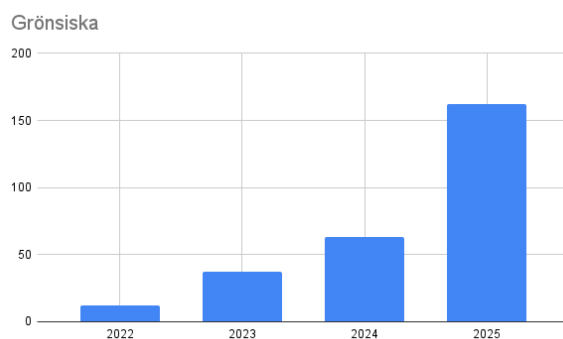
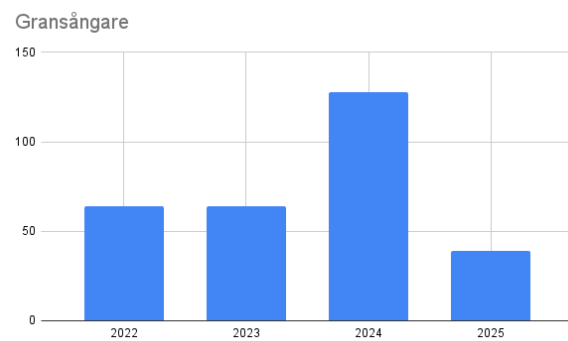
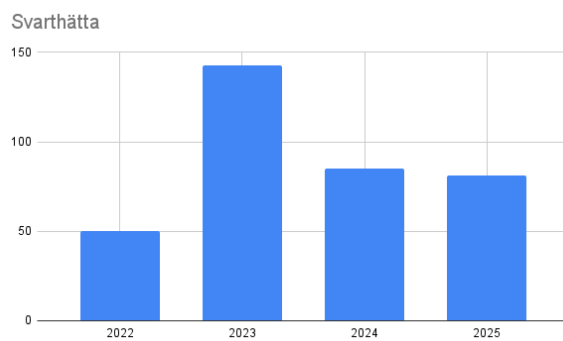
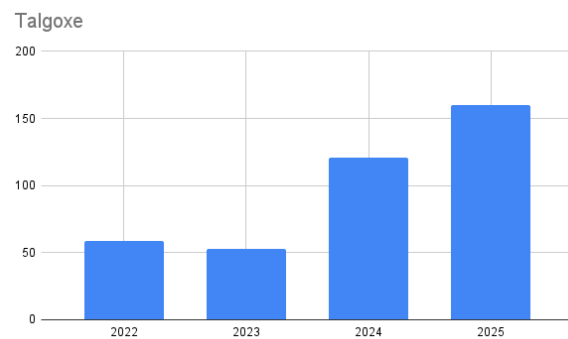
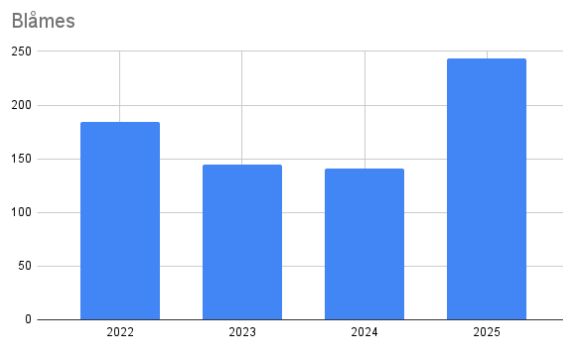
Totalt har vi nu märkt **5 190 fåglar** och kontrollerat **673** sedan 2020.

61 arter är märkta av oss – de vanligaste av dem ser ni nedan.

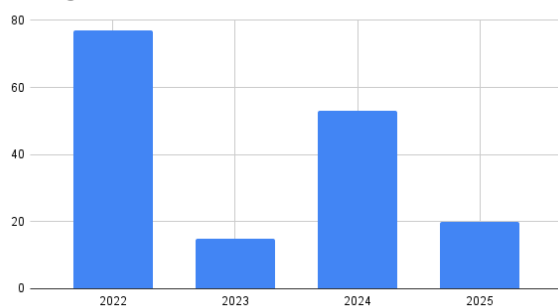
Topp10 märkta		Topp10 kontrollerade		Topp10 hanterade	
ART	ANTAL	ART	ANTAL	ART	ANTAL
1 Blåmes	1003	1 Blåmes	241	1 Blåmes	1244
2 Talgoxe	574	2 Talgoxe	108	2 Talgoxe	682
3 Svarthätta	474	3 Rödhake	55	3 Svarthätta	509
4 Grönsiska	412	4 Koltrast	53	4 Grönsiska	414
5 Rödhake	346	5 Svarthätta	35	5 Rödhake	401
6 Rörsångare	308	6 Trädgårdssångare	23	6 Rörsångare	323
7 Gransångare	305	7 Gärdsmyg	23	7 Gransångare	316
8 Koltrast	234	8 Sävsångare	16	8 Koltrast	287
9 Lövsångare	199	9 Entita	15	9 Lövsångare	207
10 Sävsångare	188	10 Rörsångare	15	10 Sävsångare	204

Arthistorik Hamre våtmark

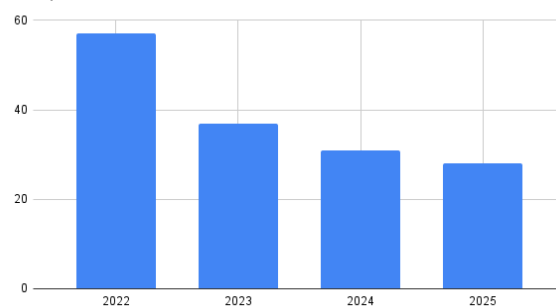
Trender för de 12 vanligaste fåglarna (märkta och kontrollerade) på Hamre sedan 2022. Observera att vi inte märker standardiserat, även om vi strävar efter likvärdighet vid våra märktillfällen.

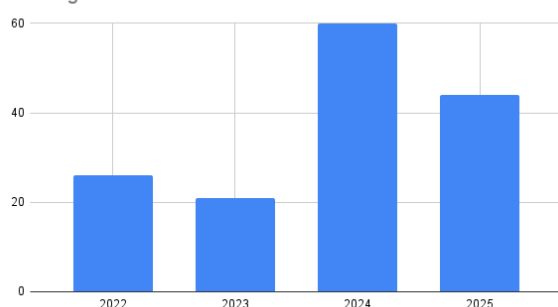
Lövsångare

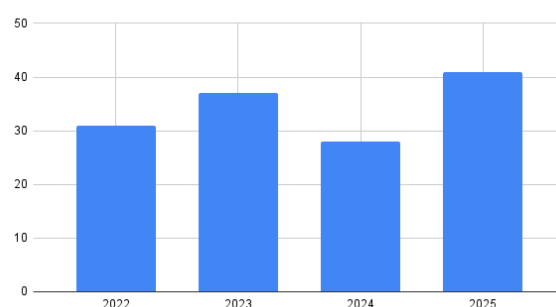
Sävsparv

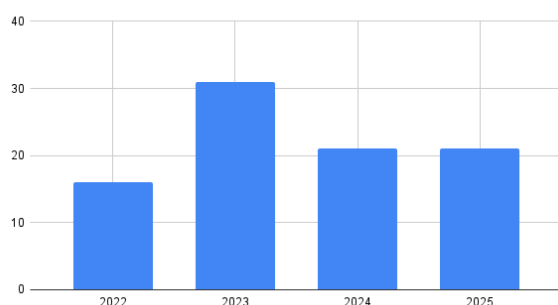
Sävsångare

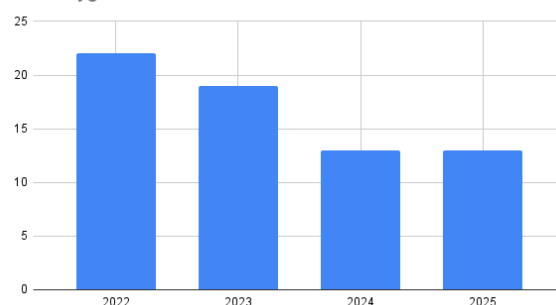
Rödhake

Koltrast

Gärdsmyg

Statistiken från våra märkningar på Hamre våtmark är ännu för liten för att dra säkra slutsatser av, men den ger oss en fingervisning. Vädret under märkhelgerna påverkar mycket, och även om vi försöker märka på liknande sätt varje år bedriver vi ingen standardiserad märkning som fågelstationerna gör. Vi märker **när vi kan och vill**.

Uppgången för rörsångare och sävsångare jämfört med 2024 kan till exempel förklaras med att vi startade märkningen tidigare i augusti än under 2022 och 2023.

Mer om vår verksamhet

Aktivitet vid märkarbordet på Hamre våtmark. Foto: Johan Karlsson

På BirdLife Västmanlands hemsida finns information om våra märkplatser, märkningar och de fåglar vi fångar:

<https://vof.birdlife.se/projekt/ringmarkning/>

På vårt Instagramkonto lägger vi upp bilder från verksamheten och de fåglar vi märker. Här annonserar vi också när vi planerar märkningstillfällen:

https://www.instagram.com/vof_ringmarkning/

Vill du vara med?

Det enda som egentligen krävs för att kunna vara med oss är tid och intresse. Det tar en del tid i anspråk, men ju fler vi är desto lättare blir det att fördela arbetsbördan.

Vi välkomnar alla som vill vara med!

Kontakta oss gärna om du vill hjälpa till.

Har du erfarenhet av ringmärkning sedan tidigare är du mer än välkommen att hoppa in.

Har du ingen erfarenhet går det också bra – vår verksamhet handlar mycket om att lära av varandra.

Har man bara tid och intresse hjälper vi gärna till och lär upp fler.

Sara Wändell – Ansvarig märkare ✉ sara.wandell@hotmail.com

Johan Karlsson – Administration ✉ johan.karlsson.vof@gmail.com